

**Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie
43 – 400 Cieszyn, ul. Kochanowskiego 8**

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE CIESZYŃSKIM
W PIERWSZYM PÓŁROCZU 2008 ROKU**

Cieszyn, 30 września 2008

WSTĘP

Celem opracowania jest systematyczne obserwowanie zjawisk zachodzących na cieszyńskim rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowaniu na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemów takich jak szkolenia bezrobotnych, pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe itp.

Opracowanie raportu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwoli:

1. określić kierunki i natężenie zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy (powiat cieszyński),
2. stworzyć bazę informacyjną dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym (powiat cieszyński),
3. określić odpowiednie kierunki szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,
4. usprawnić poradnictwo zawodowe poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
5. ułatwić realizację programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Raport odnosi się do zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Podstawą opracowania raportu są dane zgromadzone w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie, dotyczące osób bezrobotnych oraz zgłoszonych ofert pracy według zawodów i specjalności, a także zgłoszonych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Metodologia opracowania. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych została opracowana na podstawie najliczniejszych zawodów w oparciu o następujące tablice:

- ✓ Bezrobotni wg zawodów w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2008 roku,
- ✓ Struktura bezrobotnych według grup zawodów w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2008 roku,
- ✓ Napływ bezrobotnych według zawodów w powiecie cieszyńskim w I-półroczu 2008 roku,
- ✓ Struktura napływu bezrobotnych według grup zawodów w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2008 roku,
- ✓ Oferty pracy według zawodów w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2008 roku,
- ✓ Struktura ofert pracy według grup zawodów w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2008 roku,
- ✓ Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2008 roku,
- ✓ Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie cieszyńskim w I półroczu
- ✓ Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2008 roku,
- ✓ Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2008 roku,
- ✓ Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2008 roku,
- ✓ Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2008 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty.

ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

10 najliczniejszych zawodów, w których rejestrowały się osoby w PUP Cieszyn

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba osób	kobiety	% osób w danym zawodzie do ogółu bezrobotnych
1	"522107"	Sprzedawca	343	321	7,6
2	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	201	179	4,5
3	"512201"	Kucharz	159	141	3,5
4	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	104	85	2,3
5	"741201"	Cukiernik	97	91	2,2
6	"311502"	Technik mechanik	94	18	2,1
7	"914103"	Robotnik gospodarczy	89	32	2,0

8	"743304"	Krawiec	88	87	2,0
9	"722204"	Ślusarz	75	8	1,7
10	"712102"	Murarz	67	4	1,5
11		Pozostałe	3165	1716	70,6
Razem			4482	2682	100

Podobnie jak w ubiegłym roku zawodem najliczniej reprezentowanym przez bezrobotnych jest zawód sprzedawcy. Grupa ta w zdecydowanej większości to kobiety (stanowią 93,6%). Osoby posiadające ten zawód stanowią 7,6 % ogółu zarejestrowanych (spadek o 7,4%). W stosunku do ubiegłego roku ich liczba zmalała o 530 osób co w porównaniu ze spadkiem poziomu bezrobocia (ze stanu 5806 osób do 4482 osób) zniweluje trudności ze znalezieniem przez nich zatrudnienia. W grupie tej 48,1% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Kolejną grupę stanowią osoby posiadające zawód asystenta ekonomicznego – 4,5% ogółu bezrobotnych (spadek o 6,5 %). Są to osoby z wykształceniem średnim zawodowym ekonomicznym.

Osoby posiadające kwalifikacje w zawodzie kucharza stanowią 3,5% ogółu bezrobotnych (spadek o 0,7%). W grupie tej 39 % osób posiada status długotrwale bezrobotnych.

Jak zwykle bardzo dużą grupę stanowią osoby nie posiadające żadnego zawodu do których zaliczamy osoby z wykształceniem gimnazjalnym (54 osoby), podstawowym (266), a także średnim ogólnokształcącym (269). Łącznie stanowią oni 13,1 ogółu bezrobotnych.

Inne zawody licznie reprezentowane przez osoby bezrobotne to: technik żywienia i gospodarstwa domowego, cukiernik, technik mechanik, robotnik gospodarczy, krawiec, ślusarz, murarz.

Wśród tegorocznych absolwentów najwięcej zarejestrowanych jest osób bez zawodu (32 osoby), z których większość to osoby, które ukończyły szkoły średnie ogólnokształcące i podstawowe. Poza tą grupą najwięcej osób rejestrowało się w zawodzie technika żywienia i gospodarstwa domowego, pedagoga, handlowca, asystenta ekonomicznego i technika budownictwa.

Wśród osób długotrwale bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z zawodem sprzedawcy podobnie jak rok wcześniej, asystenta ekonomicznego, kucharza, cukiernika, robotnika gospodarczego, murarza, a także osoby bez zawodu.

Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2008 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba osób	kobiety	% osób w danym zawodzie do ogółu bezrobotnych
1	"522107"	Sprzedawca	498	250	15,2
2	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	157	136	4,8
3	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	96	63	2,9
4	"512201"	Kucharz	88	64	2,7
5	"311502"	Technik mechanik	87	9	2,7
6	"743304"	Krawiec	71	70	2,2
7	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	61	0	1,9
8	"311204"	Technik budownictwa	57	17	1,7
9	"722204"	Ślusarz	51	2	1,6
10	"341501"	Handlowiec	48	42	1,5
11		Pozostałe	2070	1043	62,8
Razem			3284	1696	100

Sytuacja napływu bezrobotnych wg zawodów zmieniła się częściowo w porównaniu do pierwszego półrocza 2007 roku. Najczęściej rejestrowały się osoby posiadające kwalifikacje w zawodzie sprzedawcy – 15,2% ogółu bezrobotnych (wzrost o 4,4%), technika ekonomisty - 4,8% (spadek o 4,0%), technik żywienia i gospodarstwa domowego – 2,9% (spadek o 2,3%), kucharza – 2,7 (spadek o 0,8%) oraz technika mechanika – 2,7% (wzrost o 0,2%).

Analogicznie wygląda sytuacja wśród rejestrujących się kobiet. Największa grupa to technicy ekonomiści oraz sprzedawcy i kobiety bez zawodu.

Wśród absolwentów najwięcej rejestrujących to osoby bez zawodu, z zawodem technika żywienia i gospodarstwa domowego, pedagodzy, asystenci ekonomiczni, handlowcy i kucharze małej gastronomii.

ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Oferty pracy wg zawodów w powiecie cieszyńskim w I-półroczu 2008roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy
1	"522107"	Sprzedawca	81
2	"712102"	Murarz	74
3	"931101"	Robotnik górniczy dołowy	60
4	"931301"	Robotnik budowlany	56

5	"741105"	Ubojowy	52
6	"713101"	Dekarz	51
7	"712301"	Cieśla	49
8	"512302"	Kelner	47
9	"743304"	Krawiec	47
10	"512201"	Kucharz	46
11	Pozostałe oferty		1165
Razem			1728

Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie zanotował w pierwszym półroczu 2008 roku wzrost ofert pracy (o 316 ofert w porównaniu do pierwszego półrocza 2007 roku).

W I półroczu 2008 roku najwięcej ofert pracy wpłynęło w zawodzie sprzedawcy – 81 ofert co oznacza spadek o 23 oferty w stosunku do zeszłego roku. Tendencja spadkowa może wynikać z nasycenia rynku pracy w tym zakresie i poszukiwania przez pracodawców osób na te stanowiska na własną rękę.

Kolejną grupę stanowią murarze – 74 oferty. Tak duża ilość ofert w tym zakresie może wiązać się z dalszym rozwojem usług budowlanych na terenie powiatu cieszyńskiego, także usług budowlanych dotowanych przez PUP w Cieszynie.

Bardzo dużo ofert pracy wpłynęło w zawodzie robotnika górniczego dołowego – 60 ofert (wynikło to z faktu, iż w powiecie jastrzębskim bezpośrednio sąsiadującym z powiatem cieszyńskim pojawiło się zapotrzebowanie na pracowników w sektorze górniczym), robotnika budowlanego - 56 ofert oraz ubojowych - 52 oferty. Na stanowiska budowlane wpłynęło w I półroczu 2008 roku łącznie 265 ofert (murarze – 74 oferty, robotnicy budowlani – 56 ofert, dekarze – 51 ofert, cieśle – 49 ofert i inne.), natomiast ofert w gastronomii łącznie 135 (kelner – 47 ofert, kucharz – 46 ofert, pomoc kuchenna – 22 oferty, barman – 20 ofert).

W związku z dalszym rozwojem sektora usług budowlanych poszukiwani są pracownicy rozmaitych specjalności, przede wszystkim murarze, dekarze, cieśle, duży popyt jest też na stanowiska krawcowych, kelnerów i kucharzy.

W porównaniu z zeszłym rokiem nastąpił wzrost ofert pracy w zawodzie krawca. Związane jest to przede wszystkim z niskimi płacami i dużą rotacją pracowników w zakładach pracy branży odzieżowej w powiecie cieszyńskim.

ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH

Zestawienie zawodów deficytowych w powiecie cieszyńskim w I-półroczu 2008 według największej średniej liczby ofert pracy zgłoszonych w I półroczu

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia liczba zarejestrowanych	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1	"712102"	Murarz	12,33	6,83	1,80
2	"931101"	Robotnik górniczy dołowy	10	0,67	15
3	"931301"	Robotnik budowlany	9,33	4,5	2,07
4	"741105"	Ubojowy	8,67	0	MAX
5	"713101"	Dekarz	8,5	1	8,5
6	"712301"	Cieśla	8,17	0,17	49
7	"512302"	Kelner	7,83	5,17	1,52
8	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	6,5	1	6,5
9	"413103"	Magazynier	5,5	3	1,83
10	"223903"	Fizjoterapeuta	5	1,17	4,29
11	"515902"	Pracownik ochrony mienia i osób	3,83	1,33	2,87
12	"913204"	Pomoc kuchenna	3,67	1,33	2,75
13	"832201"	Kierowca autobusu	3,5	0	MAX
14	„341503"	Przedstawiciel handlowy	3,5	0,33	10,5
15	"712302"	Stolarz budowlany	3,5	1,17	3
16	"724301"	Elektromonter instalacji elektrycznych	2,5	0,83	1,33
17	"811102"	Operator koparek i zwałowarek	2,33	0,17	14
18	"422201"	Recepcjonista	2,33	0,5	4,67
19	"721202"	Spawacz ręczny gazowy	1,67	0,83	2
20	"713302"	Tynkarz	1,17	0,17	7

Najbardziej deficytowymi zawodami w I półroczu 2008 roku są zawody sektora budowlanego (murarz, robotnik budowlany, dekarz, cieśla, tynkarz). Sytuacja ta związana jest z dalszym jego rozwojem (w porównaniu z zeszłym rokiem nastąpił ponad trzykrotny wzrost ofert pracy, które wpłynęły do Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie). Związane to jest z faktem, że w ewidencji osób bezrobotnych brak jest osób zarejestrowanych z odpowiednimi kwalifikacjami, właściwymi do zgłaszanych ofert przez pracodawców. Często są to osoby długotrwale bezrobotne, z bardzo długą przerwą w pracy zawodowej. Dodatkowo nie ma dostatecznego napływu absolwentów, którzy mogliby wypełnić tę lukę.

Kolejnym zawodem deficytowym jest stanowisko pracy ubojowego. Sytuacja ta wynika z zapotrzebowania Firmy Handlowej z Brennej, która zgłosiła oferty aż na 50 stanowisk pracy (w miesiącu styczniu 2008 roku na 30 pracowników i w kwietniu 2008 roku na 20 pracowników) nie wymagając jednak od kandydatów żadnych kwalifikacji zawodowych, a posiadających jedynie aktualną książeczkę sanitarną.

Zawodem deficytowym jest również zawód kelnera i pomocy kuchennej. Problem ten szczególnie dotyka terenów turystycznych (Brenna, Ustroń, Wisła) gdzie brakuje osób z odpowiednimi kwalifikacjami. Podobnie sytuacja wygląda z zawodem kucharza. W ewidencji osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy widnieje wiele osób posiadających zawód kucharza, jednak ze względu na długie okresy przerwy w pracy zawodowej ich kwalifikacje nie są wystarczające do wymagań pracodawców.

Dużo ofert pracy wpływa w zawodach: kierowcy samochodu ciężarowego i magazyniera. Do podstawowych wymogów stawianych przez pracodawców kandydatom na w/w stanowiska jest posiadanie różnych uprawnień. W związku z małą ilością kandydatów spełniających te wymagania PUP w Cieszynie stara się niwelować występujące deficyty poprzez organizowanie szkoleń grupowych oraz w ramach umów trójstronnych (pomiędzy urzędem pracy, jednostką szkolącą a przyszłym pracodawcą) w wyniku których osoby bezrobotne uzyskują odpowiednie kwalifikacje, a następnie podejmują zatrudnienie. Pomimo tych działań popyt na w/w pracowników jest wciąż wyższy niż liczba osób zarejestrowanych z odpowiednimi kwalifikacjami.

ANALIZA ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH

Zestawienie zawodów nadwyżkowych w powiecie cieszyńskim w I-półroczu 2008 wg największej średniej liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w I-półroczu

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia liczba zarejestrowanych	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1	"522107"	Sprzedawca	13,5	33,17	0,41
2	"341902"	Asystent ekonomiczny	0,83	26,17	0,03
3	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0	16	0
4	"311502"	Technik mechanik	0	14,5	0
5	"723105"	Mechanik	0,17	10,17	0,02

		samochodów osobowych			
6	"311204"	Technik budownictwa	0	9,5	0
7	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	0,83	8	0,10
8	"512201"	Kucharz	7,67	14,67	0,53
9	"742204"	Stolarz	0,5	6,83	0,07
10	"244104"	Pedagog	0	6,17	0
11	"741201"	Cukiernik	1,83	8	0,23
12	"512202"	Kucharz małej gastronomii	1,17	7,17	0,16
13	"724201"	Elektromonter elektryk zakładowy	1,67	7,17	0,16
14	"613101"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0	4,67	0
15	"321208"	Technik rolnik	0	4,5	0
16	"722204"	Ślusarz	4,17	8,5	0,49
17	"743304"	Krawiec	7,83	11,83	0,66
18	"741203"	Piekarz	1,83	5,67	0,32
19	"723304"	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,5	4,17	0,12
20	"721303"	Błacharz samochodowy	0,67	4,33	0,15

W rejestrze PUP Cieszyn widnieją 343 osoby posiadające zawód sprzedawcy (dwukrotnie mniej niż w ubiegłym roku). Dla tych osób wpłynęło w pierwszym półroczu 81 ofert pracy. Wynika z tego, że na 1 miejsce pracy przypadało około 4 osób bezrobotnych. Dodatkowo zawód sprzedawcy stosunkowo łatwo zdobyć (często wystarczy umiejętność obsługi kasy fiskalnej czy komputera oraz zmysł handlowy) co powoduje zwiększanie się ilości osób z pożądanymi na tym stanowisku kwalifikacjami.

Kolejnym zawodem nadwyżkowym jest zawód technika ekonomisty, na który w pierwszym półroczu 2008 wpłynęło zaledwie 5 ofert pracy. Mimo tego ten kierunek kształcenia cieszy się dużym powodzeniem wśród młodzieży, pozwala bowiem na uzyskanie umiejętności pozwalających na podjęcie pracy w innych zawodach takich jak handlowiec, pracownik biurowy, pracownik księgowy, a często na kontynuowanie nauki w szkołach wyższych o profilach ekonomicznych bądź administracyjnych.

Z powyższego zestawienia wynika, że zawodami nadwyżkowymi są zawody technika żywienia i gospodarstwa domowego oraz kucharza. Trzeba tu zaznaczyć, że nadwyżka ta jest widoczna na terenach gdzie baza turystyczna i gastronomiczna nie jest rozwinięta.

W gminach Brenna, Ustroń i Wisła są to zawody deficytowe. Ponadto osoby posiadające zawód technika żywienia kierowane są na stanowiska kelnera, barmana czy kucharza.

Podobnie wygląda sytuacja z innymi zawodami, w których zarejestrowane są duże ilości osób bezrobotnych. Najczęściej pracodawca ma jednak problemy ze znalezieniem osób z poszukiwanymi przez siebie umiejętnościami. Spowodowane jest to faktem, iż osoby te owszem uzyskały zawód, ale brak im doświadczenia w jego wykonywaniu, bądź przerwa w pracy zawodowej jest na tyle długa, że umiejętności te zanikły. Do zawodów takich można zaliczyć zawody technika mechanika, mechanika samochodów osobowych, mechanika maszyn i urządzeń przemysłowych, elektryka zakładowego, blacharza samochodowego, cukiernika, piekarza, krawca, piekarza, fryzjera, blacharza samochodowego, mechanika samochodowego, technika mechanika czy elektryka. W rzeczywistości jednak na rynku występuje deficyt w tych zawodach.

Podobnie jak w zeszłym roku nie pojawiły się oferty pracy na stanowisko pedagoga, co w połączeniu z 30 osobami zarejestrowanymi w PUP spowodowało, iż zawód ten znalazł się wśród zawodów nadwyżkowych.

W ciągu ostatniego roku dość znacznie zmniejszył się wskaźnik bezrobocia oraz jego struktura. Bardzo dużą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby w szczególnej sytuacji na rynku. Są to przede wszystkim osoby długotrwale bezrobotne, bez kwalifikacji a także po 50 roku życia. Pomimo posiadania przez nich kwalifikacji zawodowych, często są one niedostosowane do obecnych wymagań pracodawców. Powoduje to, że coraz trudniej zrealizować napływające oferty pracy.

WNIOSKI

W roku 2008 tendencja spadkowa bezrobocia utrzymuje się nadal i na koniec czerwca zarejestrowanych było 4482 osób bezrobotnych, co daje stopę bezrobocia na poziomie 7,5%. W porównaniu do czerwca ubiegłego roku nastąpił spadek o 1324 osoby. Porównawczo na koniec czerwca 2008 roku stopa bezrobocia w Polsce wyniosła 9,6%, w województwie śląskim 7,4 %.

Od 1998 roku liczba ofert pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy systematycznie wzrasta. W roku 2007 wpłynęło 2817 ofert– o 262 więcej niż w 2006 roku. Sytuacja ta nie zmienia się także w bieżącym roku. Dodatkowo pozytywnie wygląda fakt, iż przy znaczącym spadku liczby osób bezrobotnych nadal wzrasta liczba ofert pracy.

Do czerwca 2008 roku wpłynęło do PUP Cieszyn 1728 ofert pracy co stanowi wzrost o 316 ofert w porównaniu do czerwca ubiegłego roku.

Powiat cieszyński charakteryzuje się bardzo dużą sezonowością zatrudnienia związaną z turystyką, gastronomią a w chwili obecnej także z sektorem usług budowlanych.

Czynniki te powodują, że osoby bezrobotne poszukiwane są w szczególności w zawodach takich jak sprzedawca, robotnik budowlany, kucharz, kelner czy kierowca.

W powiecie cieszyńskim utrzymuje się wciąż duży spadek stopy bezrobocia, a w ewidencji osób zarejestrowanych ponad połowę stanowią osoby długotrwale bezrobotne (2490 osób). Powiatowy Urząd Pracy za pomocą aktywnych form takich jak szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne czy staże prowadzi aktywizację tych osób w celu dostosowania do nowych wymagań pracodawców.

Najmniej ofert pracy wpływa do PUP Cieszyn dla osób, które ukończyły studia, ale z drugiej strony osób tych także jest najmniej zarejestrowanych, gdyż najczęściej szukają one samodzielnie pracy i najłatwiej ją znajdują.

Na koniec czerwca 2008 roku aż 589 osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy nie posiadały zawodu.

W chwili obecnej pracodawcy najchętniej zatrudniają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub osoby posiadające doświadczenie zawodowe. Coraz częściej zgłaszane jest zapotrzebowanie przez pracodawców na pracowników nie posiadających wyuczonego zawodu, decydując się tym samym, aby nabywali oni potrzebnych kwalifikacji w trakcie wykonywania powierzonych obowiązków.

Grupa ta najczęściej korzysta z oferty szkoleń organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy, dzięki czemu uzyskują nowe kwalifikacje zawodowe i stają się bardziej konkurencyjni na rynku pracy.

Sporządzili:

1. Sylwia Walczak
2. Arkadiusz Grygierek

Cieszyn, 30.09.2008r.